

OSABY

INVENTERING AV TICKOR

I OSABY, VÄXJÖ KOMMUN

MAX KOSCHATZKY; 1993

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inventeringens omfattning	1
Metodik och redovisning	1
Belägg	1
Lite allmänt om tickor	2
Definition av svampgruppen	2
Utseende	2
Växtmiljö	2
Bestämning	3
Områden 1-11	4-14
Sammanfattande redovisning	15-16
Nomenklatur	17

Lite allmänt om tickor

Definition av svampgruppen

Tickornas främsta kännetecken är förekomsten av rör, vars mynningar bildar ett porlager. Om man bortser från soppar (som är mjukare och vars rör till skillnad från tickornas lätt kan lossas från köttet) kan man alltså tämligen lätt avgränsa tickor från övriga svampar. Bilden kompliceras dock av att en del tickor istället för porer utvecklar ett mer eller mindre skivliknande eller taggigt hymeniet, samt av att ett fåtal skinnsvampar också kan ha mer eller mindre tydliga porer. I Sverige finns knappt 200 olika tickarter.

Utseende

Varierar mycket. En del tickor har hatt och fot, men de flesta är mer eller mindre konsolformade eller resupinata (växer helt tilltryckta på underlaget).

Växtmiljö

Med några få undantag (marklevande!) växer tickor på ved eller vedrester. De kan vara saprofyter, parasiter eller en kombination av båda (sk saproparasiter). Liksom andra vedboende svampar bryter de ned veden och orsakar brunröta eller vitröta. Vid nedbrytningen uppträder tickorna oftast senare än vissa initiala skinnsvampar, vanligen först sedan en stock legat ett par år eller mer, men kan sedan "behärska" sitt substrat i flera år innan veden blir så murken att andra svampgrupper, bl.a. skivlingar, tar vid i successionen. Andra förutsättningar än förekomst av död ved måste dock finnas för att man ska kunna tala om en gynnsam miljö för tickor. Förutom yttre faktorer som fuktighet, ljusförhållanden etc spelar den ekologiska kontinuiteten stor roll för att mer krävande arter ska kunna etablera en livskraftig population inom ett område. Ingrepp eller påverkan av typ avverkning,

gallring, röjning, utdikning, besprutning etc leder åtminstone på sikt till en trivialisering av tickfloran, endera genom att tickorna som grupp till stor del dör ut och försvinner eller genom att kvalitet i form av artrikedom ersätts av en kvantitativt ofta stor men ensidig förekomst av triviala arter. Detta förhållande gör att orörda skogsområden med många grova lågor av olika trädslag tillsammans med "risiga" lövskogslundar med hassel, ask, asp, Salix etc är de bästa tickmarkerna, samt att välskötta skogar ur denna synpunkt är av mer marginellt intresse.

En speciell biotop utgör områden med levande och död ek, där man visserligen påträffar förhållandevis få men i gengäld mer eller mindre specialiserade och ovanliga arter. Samma sak gäller till viss del även parkträdsmiljö, almlundar och områden med död bok.

Bestämning

Många tickor kan bestämmas utifrån makroskopiska karaktärer, substrat etc. En kritisk grupp utgör dock bl.a. de resupinata arter, vilka för en säker bestämning vanligen fordrar mikroskopisk undersökning.

INVENTERINGENS OMFATTNING

Sammanlagt 11 områden har undersökts. Inventeringen har ägt rum under sammanlagt 4 dagar under perioden december 92 till mars 93.

Metodik och redovisning

För varje område anges dels antalet noteringar för varje art och sammanlagt, dels antalet olika arter som påträffats. Denna modell gör det möjligt att bedöma ett områdes artrikedom liksom arters frekvens. Med notering förstås i detta sammanhang varje enstaka fynd som gjorts av en art på olika växtplatser inom området. Fynd av exempelvis klibbticka (*Fomitopsis pinicola*) på 10 olika stockar redovisas således som 10 noteringar, medan ett fynd av 10 klibbtickor på samma stock endast blir en notering. Förutom fyndstatistik ges även kommentarer till särskilt intressanta eller på annat sätt anmärkningsvärda fynd, samt en värdering av varje område med avseende på förekomsten av tickor.

Avslutningsvis ges en översiktlig sammanställning över de fynd som noterats i alla inventeringsområden. I samband därmed anges även om en art finns med på Naturvårdverkets officiella hotlista samt i vilken hotkategori den placerats.

Belägg

Ett mindre antal fynd har belagts genom insamlingar, vilka nu finns i mitt privata herbarium.

OMRÅDE 1

7

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Substrat</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
Bjerkandera adusta	Svedticka	ek	1	-
Cerrena unicolor	Slingerticka	björk	1	-
Daedalea quercina	Korkmussling	ek	3	-
Diplomitoporus lindbladii	Gråporing	gran	2	-
Fomes fomentarius	Fnöskticka	björk:23, ek:1	24	-
Fomitopsis pinicola	Klibbticka	gran:2, asp:1	3	-
Inonotus obliquus	Sprängticka	björk	2	-
Inonotus rheades	Rävticka	asp	1	-
Laetiporus sulphureus	Svavelticka	ek	4	-
Oligoporus subcaesius	Blek blåticka	asp	1	-
Oligoporus tephroleucus	Mjölkicka	asp	1	-
Pachykytospora tuberculosa	Blekticka	ek	3	H 4
Phellinus laevigatus	Valkicka	björk	1	-
Phellinus nigricans	Svart eldticka	björk	1	-
Phellinus robustus	Ekticka	ek	1	-
Phellinus tremulae	Aspticka	asp	10	-
Piptoporus betulinus	Björkticka	björk	10	-
Polyporus brumalis	Vinterticka	björk	1	-
Schizopora paradoxa	Klyvporing	ek	2	-
Trametes hirsuta	Borstticka	ek	1	-
Trametes ochracea	Zonticka	björk:4, ek,asp	6	-

Antal arter: 21

Antal noteringar: 79

Hotad art: Pachykytospora H 4

Biotop: Betesmark med ek, björk, och asp.

I södra delen finns en äldre granskog med inslag av ek och björk.

OMRÅDE 2

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Substrat</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
<i>Cerrena unicolor</i>	Slingerticka	björk	2	-
<i>Daedalea quercina</i>	Korkmussling	ek	2	-
<i>Fomes fomentarius</i>	Fnöskticka	björk	3	-
<i>Fomitopsis pinicola</i>	Klibbticka	gran:5, lind:1	6	-
<i>Grifola frondosa</i>	Korallticka	ek	1	-
<i>Inonotus obliquus</i>	Sprängticka	björk	3	-
<i>Laetiporus sulphureus</i>	Svavelticka	ek	2	-
<i>Oligoporus subcaesius</i>	Blek blåticka	Lövved	1	-
<i>Oxyporus populinus</i>	Lönnticka	lön	1	-
<i>Pachykytospora tuberculosa</i>	Blekticka	ek	2	H 4
<i>Phellinus igniarius</i>	Eldticka	sälg	3	-
<i>Phellinus nigricans</i>	Svart eldticka	björk	1	-
<i>Phellinus pomaceus</i>	Plommonticka	slån	2	-
<i>Phellinus tremulae</i>	Aspticka	asp	1	-
<i>Polyporus varius</i>	Strumpticka	ask	1	-
<i>Pycnoporus cinnabarinus</i>	Cinnoberticka	al	1	-
<i>Schizopora paradoxa</i>	Klyvporing	ek:2, hägg, sälg	4	-
<i>Trametes hirsuta</i>	Borstticka	al, björk, lövv.	3	-
<i>Trametes ochracea</i>	Zonticka	asp	1	-

Antal arter: 19

Antal noteringar: 40

Hotad art: *Pachykytospora* H 4

Sälsynt art: *Grifola frondosa*

Biotop: Ett omväxlande område med betesmarker, ekdungar och sankmarker med al och sälgsnår.

Värdering: Ett medelbra område med intressanta tickor på ek

OMRÅDE 3

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Substrat</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
Antrodia serialis	Knölticka	gran	3	-
Fomes fomentarius	Fröskticka	björk	6	-
Fomitopsis pinicola	Klibbticka	gran	8	-
Inonotus radiatus	Alticka	al	2	-
Ischnoderma benzoinum	Sotticka	gran	1	-
Oligoporus caesius	Blåticka	gran	1	-
Phellinus igniarius	Eldticka	sälg	1	-
Piptoporus betulinus	Björkticka	björk	3	-
Trichaptum abietinum	Violticka	gran	2	-

Antal arter: 9
Antal noteringar: 27

Biotop: Äldre granskog

Värdering: En tickfattig lokal

OMRÅDE 4

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Substrat</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
<i>Antrodia serialis</i>	Knödticka	gran	5	-
<i>Antrodia sinuosa</i>	Timmerticka	gran:1, tall:1	2	-
<i>Fomes fomentarius</i>	Fnöskticka	björk	10	-
<i>Fomitopsis pinicola</i>	Klibbticka	gran	11	-
<i>Gloeophyllum sepiarium</i>	Vedmussling	gran	1	-
<i>Inonotus radiatus</i>	Alticka	al	1	-
<i>Oligoporus caesius</i>	Blåticka	gran:1, tall:1	2	-
<i>Oligoporus fragilis</i>	Blödticka	tall	1	-
<i>Phellinus igniarius</i>	Eldticka	sälg	2	-
<i>Piptoporus betulinus</i>	Björkticka	björk	2	-
<i>Trichaptum abietinum</i>	Violticka	gran	4	-

Antal arter: 11

Antal noteringar: 41

Biotop: En äldre granskog med inslag av björk, runt Barnsjön med sälg.

Värdering: Ett medelbra tickområde.

OMRÅDE 5

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Substrat</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
Daedalea quercina	Korkmussling	ek	1	-
Fomes fomentarius	Fnöskticka	björk	2	-
Inonotus radiatus	Alticka	hassel	1	-
Inonotus rheades	Råvticka	asp	1	-
Trametes versicolor	Sidenticka	ek	1	-

Antal arter: 5

Antal noteringar: 6

Biotop: Betesmark med ek, asp och hassel.
Intill ett kalhygge med lövsly.

Värdering: En tickfattig lokal

OMRÅDE 6

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Substrat</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
Fomes fomentarius	Fnöskticka	björk	2	-
Fomitopsis pinicola	Klibbticka	asp	1	-
Inonotus obliquus	Sprängticka	björk	1	-
Oligoporus caesius	Blåticka	gran	1	-
Phellinus nigricans	Svart eldticka	björk	1	-

Antal arter: 5

Antal noteringar: 6

Biotop: Blandskog med gran, björk och asp.

Värdering: En tickfattig lokal.

OMRÅDE 7

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Substrat</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
Ceriporiopsis resinascens	-	asp	1	-
Daedalea quercina	Korkmussling	ek	3	-
Datronia mollis	Hjorticka	asp	1	-
Fomes fomentarius	Fnöskticka	björk	8	-
Fomitopsis pinicola	Klibbticka	gran:3, asp:1	4	-
Ganoderma applanatum	Platticka	asp	1	-
Inonotus obliquus	Språngticka	björk	3	-
Inonotus radiatus	Alticka	al	1	-
Oligoporus caesius	Blåticka	gran	1	-
Phellinus tremulae	Aspticka	asp	1	-
Piptoporus betulinus	Björkticka	björk	6	-
Polyporus varius	Strumpticka	apel	1	-
Schizopora paradoxa	Klyvporing	ek	2	-
Trichaptum fusco-violaceum	Violtagging	tall	2	-

Antal arter: 14

Antal noteringar: 35

Intressant art: Ceriporiopsis resinascens

Biotop: Betesmark med ek och asp.

Äldre granskog med inslag av asp, ek och björk.

Värdering: En medelbra ticklokal.

OMRÅDE 8

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Substrat</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
Antrodia sinuosa	Timmericka	tall	1	-
Fomes fomentarius	Fnöskticka	björk	3	-
Fomitopsis pinicola	Klibbticka	tall:4, gran:3	7	-
Oligoporus caesius	Blåticka	gran	1	-
Trametes hirsuta	Borstticka	plommon	1	-
Trametes ochracea	Zonticka	lövved	1	-
Trichaptum abietinum	Violticka	gran	1	-
Trichaptum fusco-violaceum	Violtagging	tall	1	-

Antal arter: 8

Antal noteringar: 16

Biotop: Granskog

Värdering: En tickfattig lokal.

OMRÅDE 9

72

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Substrat</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>	
Antrodia sinuosa	Timmerticka	gran	1	-	
Antrodia xantha	Citronticka	björk	8	-	
Fomes fomentarius	Fnöskticka	björk	8	-	
Fomitopsis pinicola	Klibbticka	gran:13, björk:2	15	-	
Gloeophyllum sepiarium	Vedmussling	gran	1	-	
Inonotus obliquus	Sprängticka	björk	1	-	
Irpex lacteus	Vittagging	björk	1	-	slingerpicka
Lenzites betulina	Björkmussling	björk	1	-	
Oxyporus populinus	Lönticka	lönns	1	-	
Phellinus conchatus	Sälgicka	Salix	2	-	
Phellinus nigricans	Svart eldticka	björk	1	-	
Trametes ochracea	Zonticka	björk	3	-	
Trichaptum abietinum	Violticka	gran	3	-	
Trichaptum fusco-violaceum	Violtagging	tall	4	-	

Antal arter: 14

Antal noteringar: 43

Ovanlig art: Antrodia xantha

Sällsynt art: Irpex lacteus

Biotop: Blandskog, kärr, igenvuxen betesmark.

Värdering: En medelbra ticklokal.

OMRÅDE 10

13

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Substrat</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
Antrodia serialis	Knötticka	gran	1	-
Cerrena unicolor	Slingerticka	björk	1	-
Daedalea quercina	Korkmussling	ek	1	-
Fomitopsis pinicola	Klibbticka	gran	2	-
Phaeolus schweinitzii	Grovticka	gran	1	-
Phellinus igniarius	Eldticka	rönn	1	-
Trametes ochracea	Zonticka	björk	1	-
Trichaptum abietinum	Violticka	gran	1	-

Antal arter: 8

Antal noteringar: 9

Intressant fynd: Phaeolus schweinitzii på gran

Biotop: Granskog, övergiven gård.

Värdering: En tickfattig lokal.

OMRÅDE 11

14

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Substrat</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
Antrodia serialis	Knölticka	gran	1	-
Bjerkandera adusta	Svedticka	gran	1	-
Fomes fomentarius	Fnöskticka	björk	5	-
Fomitopsis pinicola	Klibbticka	gran	4	-
Gloeophyllum sepiarium	Vedmussling	gran	1	-
Polyporus brumalis	Vinterticka	lövved	1	-
Trametes hirsuta	Borstticka	björk:3, sälg:2	5	-
Trametes ochracea	Zonticka	björk:9, gran:1	10	-

Antal arter: 8

Antal noteringar: 21

Biotop: Granskog, betesmark med björk och sälg.

Värdering: En tickfattig lokal.

SAMMANFATTANDE REDOVISNING

15

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
Antrodia serialis	Knölticka	10	-
Antrodia sinuosa	Timmerticka	4	-
Antrodia xantha	Citronticka	10	-
Bjerkandera adusta	Svedticka	2	-
Ceriporiopsis resinascens	-	1	-
Cerrena unicolor	Slingerticka	4	-
Daedalea quercina	Korkmussling	10	-
Datronia mollis	Hjorticka	1	-
Diplomitoporus lindbladii	Gråporing	2	-
Fomes fomentarius	Fnöskticka	71	-
Fomitopsis pinicola	Klibbticka	61	-
Ganoderma applanatum	Platticka	1	-
Gloeophyllum sepiarium	Vedmussling	3	-
Grifola frondosa	Korallticka	1	-
Inonotus obliquus	Sprängticka	10	-
Inonotus radiatus	Atticka	5	-
Inonotus rheades	Rävticka	2	-
Irpex lacteus	Vittagging	1	-
Ischnoderma benzoinum	Sotticka	1	-
Laetiporus sulphureus	Svavelticka	6	-
Lenzites betulina	Björkmussling	1	-
Oligoporus caesius	Blåticka	6	-
Oligoporus fragilis	Blödticka	1	-
Oligoporus subcaesius	Blek blåticka	2	-
Oligoporus tephroleucus	Mjölkticka	1	-
Oxyporus populinus	Lönnticka	2	-
Pachykytospora tuberculosa	Blekticka	5	H4
Phaeolus schweinitzii	Grovticka	1	-
Phellinus conchatus	Sälgicka	2	-
Phellinus igniarius	Eldticka	7	-
Phellinus laevigatus	Valkticka	1	-
Phellinus nigricans	Svart eldticka	4	-
Phellinus pomaceus	Plommonticka	2	-
Phellinus robustus	Ekticka	1	-
Phellinus tremulae	Aspticka	12	-
Piptoporus betulinus	Björkticka	22	-
Polyporus brumalis	Vinterticka	2	-
Polyporus varius	Strumpticka	2	-
Pycnoporus cinnabarinus	Cinnoberticka	1	-

SAMMANFATTANDE REDOVISNING

16

<u>Artnamn</u>	<u>Svenskt namn</u>	<u>Antal fynd</u>	<u>Hotkategori</u>
Schizopora paradoxa	Klyvporing	8	-
Trametes hirsuta	Borstticka	10	-
Trametes ochracea	Zonticka	22	-
Trametes versicolor	Sidenticka	1	-
Trichaptum abietinum	Violticka	11	-
Trichaptum fusco-violaceum	Violtagging	7	-

Antal arter: 45

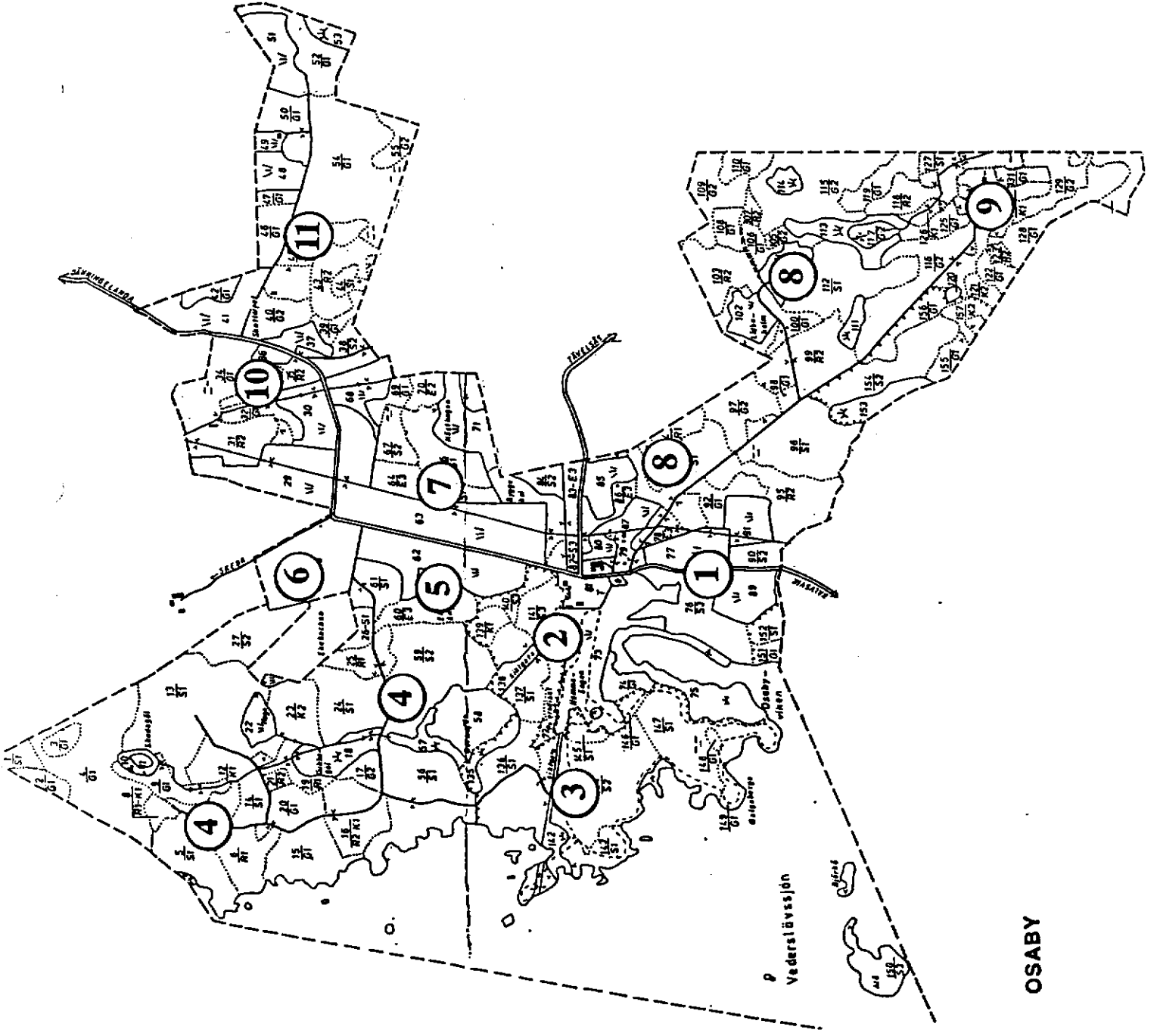
Antal noteringar: 330

NOMENKLATUR

Nomenklaturen i denna redovisning följer i stort THE POLYPORACEAE OF NORTH EUROPE; Leif Ryvarden 1976. Svenska namn enligt Lundqvist & Persson (1981): Svenska Svampnamn.

Referenser

- Leif Ryvarden (1976) The Polyporaceae of North Europe vol. 1 & 2, Oslo.
S. Ryman & I. Holmåsen (1984) Svampar, En fälthandbok. Stockholm.
J. Breitenbach & F. Kränzlin (1986) Pilze der Schweiz, Luzern.
H. Jahn (1979) Pilze die an Holz wachsen, Detmold.

OSABY